

Titel: Hvad der skal gøres

Citation: "Hvad der skal gøres", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K14*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-hg-kom-shoot-id41d18dba-0cbc-46f5-bf4f-2b87212d274d.pdf> (tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K14

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

◀ **Hvad der skal gøres. - det skee nu ved mig eller ved en Anden** : Af kladden (ms. 1) fremgår, at SKs opr. titel var »Hvad der skal gøres og hvad der vel, med Guds Bistand, skal blive gjort« (Pap. XI 3 B 223,1).

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 1

◀ **Anden Pintsedag 1854** : i 1854 den 5. juni, hvilket både var grundlovsdag og den dag, hvor Martensen blev indsat som biskop i Vor Frue Kirke i København (123,5).

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 3

◀ **fremkogler** : fremtryller.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 7

◀ **Have »Fritænkerne« allerede gjort ganske gode Indhug** : hentyder formentlig til den venstrehegelianske religionskritik, der med navne som David Friedrich Strauß (1808-74), Ludwig Feuerbach (1804-72) og Bruno Bauer (1809-82) fik stor udbredelse op gennem 1840'erne, især efter 1848 med fremvoksende socialisme. Den hævdede, at kristendommen var digtning og mytologi. – **Indhug**: angreb (nemlig på kristendommen).

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 11

◀ **fra Slægt til Slægt** : fra generation til generation.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 18

◀ **gaaet (...) til Agters** : fast udtryk: gået tilbage.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 19

◀ **vanslægtede** : udviklet i dårlig retning, degenererede.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 21

◀ **desto værre** : desværre.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 24

◀ **Christendommen er perfectibel** : Med kristendommens 'perfektibilitet' sigtes til dens evne til at udvikle sig og gøre fremskridt. Udtrykket brugtes i den ældre lutherske dogmatik om kristendommens evne til at udvikle sig i retning af fuldkommenhed. Sidst i det 18. årh. optoges denne tanke af den rationalistiske teologi, der betragtede kristendommens historie som en fremadskridende proces mod stadig større fuldkommenhed. I det 19. årh. udformedes tanken om perfektibiliteten også historiefilosofisk og kulturfilosofisk, fx hos hegelianerne. Det var i SKs samtid en udbredt forestilling, som fx H.L. Martensen og N.F.S. Grundtvig antog.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 25

◀ **Dusin- og Snese-Mennesker**: jf. talemåderne, at der af noget 'går tolv på et dusin' el. 'tyve på en snes', hvilket betegner, at noget findes i stor mængde, at det ikke hæver sig over det almindelige og middelmådige.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 28

◀ **er gjort kjendeligt** : er gjort tydeligt, synligt.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 34

◀ **Slægten** : menneskeheden.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 38

◀ **Øienforblindelse** : synsbedrag, blændværk.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 51

◀ **ud med Sproget** : fast udtryk om at tilkendegive hvad man (egl.) mener.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 52

◀ **Styrelsens** : dvs. Guds styrelses.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 60

◀ som **kunne**: kan.

I trykt udgave: Bind 14 side 159 linje 62